

val ljudsko šolo in pozneje vstopil v gimnazijo. Očetov stan (oče je bil pomorščak) ni ugaljal sinu. Ko je v 5. razredu postala hrvaščina učni jezik, prijel se je je naš Ivan z vso gorečnostjo. Njegov učitelj Jerko mu je bil največji prijatelj, ker je razlagal lepoto materinskega jezika; stariši Fiaminovi so govorili doma v čakavskem narečju. Za priljubljenim Jerkom je prišel znani Fran Kurelac, kateri je v njem zanimal se večjo ljubezen do materinščine; on sam mu je posojeval knjige, in Ivan je vrlo napredoval. Da bi po dovršenem 6. razredu nadaljeval svoje nauke, šel je v Zagreb, pa ga hitro zapustil, ker ni imel gmočnih sredstev. Šel je v Senj, kjer so ga sprejeli v semenišče. Tukaj je s svojim znanjem hrvatskega jezika očaral profesorja Sladovića, in ko je škof Ožegović pri zrelosti izkušnji spoznal v njem lepe sposobnosti, poslal ga je na Dunaj v Pazmaneum. Po sijajno dovršenih bogoslovskih študijah ga je poklical Ožegović v pisarno, kjer je po smrti Sladovićeve postal učitelj hrvatskega jezika na gimnaziji, malo pozneje profesor katehetike in metodike, poleg tega je postal še »praefectus studiorum« v semenišču, kjer je predaval tudi staroslovenščino. Škof Ožegović ga je zelo ljubil in je pri neki priliki o njem rekel: »Iste juvenis mihi valde placet, sed raro me frequentat.«

Leta 1862 postane kanonik kapitola na Reki in kmalu po želji meščanov tudi župnik, pozneje še »praepositus« in opat sv. Jakoba »ad Palum«. Službo svojo je do smrti vestno izvrševal in je še poleg tega deloval na književnem in političnem polju.

Poleg svoje težavne službe, katera mu ni puščala mnogo časa, storil je vendar mnogo za književnost hrvatsko. Res je malo izvirnega napisal, ali o njegovem edinem večjem izvirnem spisu »Radnja čovjeku dužnost i blagodat«, katerega je izdalo društvo sv. Jeronima, rekel je pokojni Perkovic, da je ta knjiga izmed najboljših hrvatskih knjig. Napisal je še tudi nekoliko odlomkov pedagoških. Vsi drugi njegovi spisi so prevodi iz italijanskega, francoskega ali nemškega jezika; ali ti prevodi imajo vsi literarno vrednost, in znani pesnik hrvatski Hugo Badalić pravi: »suvišno bi bilo govoriti o vrednosti ovih djela, mi možemo samo Fiaminu čestitati.« Preložil je iz italijanščine dva spisa Cantuova: »Mladić upućen na dobrotu, nauk i rad«, »Poštenjak iliti pravice i dužnosti«, potem: »Dobro i zlo« (Montegazza); »kršćanske molitve« (Tomaseo); iz francoščine Fenelonove »Zgode Telemaka« (izdala Matica Hrvatska); Dva govora otca Bourdaloua; iz nemščine »Ksantipa« (Littrowa vesela igra) in iz latinskega: »Kaja Krispa Salustija o Katalininoj uroci«.

V njegovi pisavi se sicer vidi posnemanje Kurelčevega sloga, vendar moremo reči, da je dosti samostojna.

Pokojnik se je spomnil pred smrtjo v svoji oporoki potreb naroda in književnosti hrvatske ter je med drugimi velikimi zneski zapustil Matici Hrvatski in društvu sv. Jeronima po 1000 gld., a jugoslovanski akademiji 500 gld.

Bodi takemu pisatelju i domoljubu tudi med Slovenci blag spomin!

Z. L.

Raznoterosti.

Slovenska prisega iz leta 1735. V mestnem arhivu kamniškem sem našel sledečo slovensko prisego mekinskega podložnika Balanta z dné 1. marcija 1735. l., katera nam nekoliko kaže, kakšen je bil v oni dobi jezik med priprostim ljudstvom:

Jest Jerni Ballant: Jacob Ballant: Perfeschem Bogu Ozhetu, Syno, inu Svetemo Duchu, Lube Divize Matere Marie, všem Bofschym Svetnikam, inu Svetnizam, všem Nebeschkim Angelzam, ne na proschno, ne skufs schenkengo, ne is sovraschtva, ampak sa same pravize volla, De bi namrezh Mathaeus Preschern bil to zerkmeno schrebie sam oderl, koker je moje govorjene od Befsede do Befsede zelo

Refsnično, inu je Mathaeus Prefschern vte vischi popolnema po nadolsechno obrezhen koker meni pravi Bug pomagei, Prezhashtita Brefs vfsega madescha spozheta Diviza inu Mati Boschia Maria, ufse Boschije Svetnike, inu Svetnize, tudi ta Sveti Evangeli, inu nascha Catholska vera, na mojo pufsledno vro, kadar fse moja Duscha od tellefsa Lozhila Bode, aku fsem jest vte vische kervo perfsegal na Letem sveto sdej s pravizo straffan, tankei tudi od moiga Stuarnika Christusa Jesufsa Svete gnade inu miloste Ja tudi od gmeinschoffte vfsech Svetnikou inu Svetniz na vekomoj odlozhen inu Ferdaman Bodem Amen.

J. Benkovič.

Opomba. Na str. 174 čitaš: »kamniški«. Dasi je ta oblika pač pravilnejša od »kamniški«, pišemo v listu poslednjo zaradi doslednosti; ona prva se je le prezrla.

Nagrada, v 1. številki, razpisano, so dobile povesti: »Luka Vrbec«, »Na grobéh« in »Tinček iz Bosne«.

Številki 6. »Dom in Svet«-a je pridejan list s sedmero slikami za str. 182.

Cena: Za celo leto 2 gld.; za pol leta 1 gld. Uredništvo in upravnništvo je v Marijanišču.

Izdajatelj, lastnik in urednik dr. France Lampe. Tiskala »Katoliška Tiskarna« v Ljubljani.